

Birma-Reünie, het Sumatra-Spoorweg Comité (herinnering aan de Pankanbaroe-spoorweg), en het Comité het Oost-Indië transport (herinnering aan het transport van krijgsgevangenen naar Flores en de Molukken dat bij uitstek veel slachtoffers eiste).

Er zijn sinds '45 meer van die organisaties geweest – vooral tussen die welke uit de Nederlandse illegaliteit voortkwamen en die geen van alle de illegaliteit als geheel vertegenwoordigden (dat deed slechts de Grote Adviescommissie der Illegaliteit maar zij werd in '46 opgeheven), ontstonden vaak spanningen, ten dele samenhangend met de houding jegens het communisme, ten dele met persoonlijke geldingsdrang. Groot zijn de in '85 bestaande organisaties geen van alle: sommige hebben enkele duizenden, de meeste enkele honderden leden, een paar komen nauwelijks boven de honderd uit. Voorzover het groeperingen van oud-gevangenen zijn, organiseren zij jaarlijks bijeenkomsten waarop de betrokkenen hun bevrijding herdenken, enkele groeperingen zorgen bovendien voor gedrukte of gestencilde periodieke uitgaven, die hoofdzakelijk in eigen kring worden verspreid. De onderlinge solidariteit is groot – elke organisatie heeft leden die er veel tijd aan geven om andere leden die als gevolg van de doorstane spanningen opeens in grote psychische moeilijkheden zijn komen te verkeren, op te vangen en raad te geven, vaak ook te verwijzen naar professionele helpers.

★

Vele van de organisaties die wij noemden, zijn anno '85 vertegenwoordigd in het Comité Nationale Viering Bevrijding. Dat comité heeft een bestuur van zes-en-twintig leden, voorzitter is mr. Th.J.A.M. van Lier (tijdens de bezetting een van de leidende figuren in de spionagegroep 'Albrecht', oud-lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid, tevens oud-lid van de Raad van State) – de departementen van Algemene Zaken, van Defensie, van Onderwijs en Wetenschappen en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur hebben er adviseurs aan toegevoegd. Het Comité beschikt in '85 over een regeringssubsidie van f 2 mln en het in '46 opgerichte Prins Bernhard Fonds heeft daar f 150 000 aan toegevoegd.

Er gingen in '85 aan de herdenkingen op 4 en 5 mei herdenkingen vooraf en er zullen er nog op volgen. In de herfst van '84 vond in het zuiden des lands in tal van gemeenten de veertigste herdenking van de bevrijding plaats en in april '85 vinden soortgelijke herdenkingen plaats